

**Quæstionum Canoniarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Quæstio XVI. In Titulum XVI. De Adulteriis, Et Stupro.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

versarius hac denuntiatione speratâ, & neglectâ, petitioni locum dare recusabat, simul bellum indicabatur per Feciales. Et hunc indicendi belli modum, *diffidationem* vocabant; id, quod etiam in Germania nostra vigeat, *da das Faust-Recht noch galte* / ut notat Lehman in Chronic. Spirens. l. 5. c. 112. apud Besold. in Thesaur. practic. sub lit. A. V. *Absagung/ Feind-Brieff/* ubi definitur, quod sit *denuntiatione animi hostilis*, quâ quis alii cuiuspiam significat, se eum armis, igne, spoliis & rapinis persecuturum.

At post pacem publicam sancitam, *wann einer einem absagt / oder ihm Feindschaft zuschreibet / oder Brand-Zeichen steckt / und ihne mit Raub/*

Brand / Mord / zu beschädigen bedraut / und beschdet / solches wird für hochsträfliches Zehden geachtet / teste Joachim. à Beust. ad L. *admonendi* 31. n. 1179. *verf. quia verò* ff. de iurejur. Diffidationem vocant Authores communiter speciem violatæ pacis publicæ; ut tamen propriè talis sit, non sufficit; quòd diffidatus sit persona singularis, seu privata; aut diffidator alteri certum præcisè genus damni minetur; quia diffidatio debet generaliter mala quæcunque hostilia minari, alioquin habenda sunt illa dicta pro minis, & non pro diffidatione, nec ut talis punienda. Sed de his V. Haunoldum tom. 6. de Jure & Just. tr. 2. à n. 159.

QVÆSTIO XV.

IN TITULUM XV. DE SAGITTARIIS.

937 **B**Arbosa hic n. 2. per *Sagittarios* intelligit eos, qui fœdere cum dæmone inito, ei devotent corpus, & animam, si longissimè distos ferire, & trajicere possint, quos voluerint. Pirhing h. t. illos, qui exercent artem in jaciendis sagittis. Zoësius autem eos, qui in bello exercent usum in saxis, & sagittis jaciendis. Probabilius est

juxta hunc postremum sensum hîc accipi *Sagittarios*; & hujus artis exercitium in c. *unico* h. t. prohiberi Christianis sub pœna excommunicationis adversus Christianos in bello justo; in bello enim justo contra injustè bellantem uti licet quibuscunque armis, uti etiam in bello, quod Christiani justè gerunt contra infideles.

QUÆSTIO XVI.

IN TITULUM XVI. DE ADULTERIIS, ET STUPRO.

938 **A**dulterium est alieni thori violatio, c. *fin.* 32. q. 6. Si Vir conjugatus peccet cum soluta, est *adulterium simplex, ex parte Viri tantum*; si solutus peccet cum conjugata, est *adulterium simplex ex parte femine tantum*: si peccet conjugatus cum conjugata, est *adulterium duplex*, nimirum ratione utriusque, quod verum est, licet mu-

lier, vel vir sit tantum sponsus, vel sponsa de presenti; non autem, si solum de futuro. Not. autem in dictis casibus ejusmodi peccatum, *de jure canonico*, semper censeri adulterium, etiamsi unus peccantium sit solutus: *de jure autem civili*, solus concubitus mulieris conjugatæ cum soluto, vel alieno conjugato dicitur adulterium *per ordinem ad pœnas*, jure decretas in adulteros. Sic Julius Clarus l. 5. sentent. V. *adulterium*,

Tom. V.

Cc

n. 2.

n. 2. idque ob specialem deformitatem in muliere propter incertitudinem proles, an ex vero Patre, an ex adultero concepta sit? his præmissis.

ARTICULUS I.

De Adulterio.

939 **A**dulterium est crimen publicum, quo per concubitum fœdus conjugale solvitur, non quoad vinculum, sed fidem alteri debitam non dividendi carnem suam in alium constante vinculo conjugali. Committitur tribus modis, ut expositum est in n. 938. Adulterium *ex parte fœminæ*, non committit, qui violat alterius sponsam de futuro; nam concubitus cum ea non est *violatio alieni thori*, quia sponsis de futuro non conceditur *thorus*, ut notat Sanchez l. 1. matr. d. 2. n. 2. adulterium enim proprie *in nuptiam* committitur, L. inter. ff. ad Leg. Jul. de adult. quibus positus.

§. 1.

Quis accusare possit conjugem adulterum.

940 **R**esp. propter adulterium posse agi contra adulterum, vel civiliter, vel criminaliter; actio civilis tendit ad separationem thori, jacturam dotis, & aliorum bonorum, de quibus egimus copiose lib. 4. tit. 19. de Divortii; actio autem, seu accusatio criminalis tendit ad vindictam publicam, adultero, vel adultera infligendam. Coeterum quis possit, vel non possit adulterum conjugem accusare, dictum est l. 4. tit. 18. Cefat autem accusatio adulterii, si abolitio intervenierit, per l. 16. C. h. t. item si quinquennium elapsum sit; quia intra tantum tempus adulterio præscribitur non tantum quoad accusationem, sed etiam quoad inquisitionem, ut legibus pœnalibus amplius non sit locus juxta l. 29. à §. 5. ff. ad L. Jul. de adult. & l. 5. C. cod.

941 Præter hæc not. 1. adulterum ex justitia teneri (si ex assertione adulteræ, aliisque signis sufficientibus doceatur *prolem ex se genitam esse*,) marito facere restitutionem omnium eorum, quæ hic, prolem adulterinam putans esse suam, impendit in bonum eius necessarium; & simul reliquis legitimis compensationem damni, quod patiuntur ex hoc, quod talis spurius succedat cum illis in hæreditatem Patris. Sic enim est injusta causa talis damni. Et

quoniam etiam adultera ejusdem damni causa injusta est, & illa tenebitur ad restitutionem; cum revera ipsi constiterit, prolem susceptam esse ex adulterio; quod tamen intelligendum est. 1. Si possit citra morale periculum vitæ, aut famæ. 2. Si possit per propria media. 3. Si certum sit de prole non ex marito, sed adultero suscepta. Nam in dubio, num hoc, vel illud sit? libertas ejus manet in possessione, ut docet Lessius de Just. l. 2. c. 10. d. 6. & seq.

Si quæras, coram quo Judice fieri debeat accusatio de adulterio? R. coram solo Judice laico, si fiat *criminaliter* ad pœnam sanguinis; si autem *civiliter* ad divortium, coram solo Judice Ecclesiastico. Quoad alias autem pœnas est fori mixti, & datur locus præventioni, ut pluribus ostendit Sanchez de matr. l. 10. d. 8. à n. 16. & alii. V. l. 4. tit. 18.

Adulterium, cum plerumque fiat in occulto, potissimum probatur præsumptionibus, ut colligitur ex c. *Maritis*, 4. h. t. ibi: *Maritis etiam ex suspitione uxores accusare, permittitur, & ipsi plus ceteris de adulterio accusare possunt, & defendere*; intellige tamen, *ex suspitione non quacunque*, sed violenta, de qua videri potest Sanchez l. 10. de matr. d. 22. à n. 43. Not. autem esse speciale, ut notat Gonzalez in cit. c. *Maritis*, n. 1. quod Maritis uxores *etiam ex suspitione* de adulterio accusare liceat: Regulariter enim ex sola suspitione nullus accusandus est, c. *multi* 2. q. 1. sed solum legitimis probationibus, c. 1. cum seq. 2. q. 1. & L. *qui sententiam*, C. de pœnis; cum condemnatio (quæ accusando quæritur) sine talibus obtineri non possit.

Not. 2. Virum, qui uxorem scit adulteram, & in vitio perseverantem retinet (intellige impunè) esse participem delicti, ut dicitur c. *Si Vir*, 3. h. t. ceterique reum *lenociniæ*, juxta Sanchez cit. l. 10. d. 5. n. 5. V. dicenda de lenocinio à n. 958. Not. 3. quamvis in cit. c. *Si Vir*, dicatur, si mulier propter adulterium dimissa, egerit penitentiam, & voluerit ad Virum redire, debere illam recipi à Viro; sed non sæpe (nimirum ubi condonatio præbet ansam relapsus) *ly debere* tamen, post divortium legitime factum non intelligi de necessitate præcepti, nisi hoc exigat charitas in casu speciali, de quo V. l. 4. tit. 19.

Not. 4. ex sola assertione mulieris, dicentis secum esse commissum adulterium à facer-

sacerdote, non probari adulterium, per c. *significasti*, §. h. t. intellige *contra alterum*.
 Not. 5. unum conjugem non posse alterum de adulterio impetere, si & ipse adulterium commisisse *convincatur*, per c. *intelleximus* 6. h. t. potest enim tunc ejus impetio elidi per exceptionem paris delicti, de quibus V. Barbof. in cit. c. 6. à n. 3.

946 Not. 6. per propriam confessionem adulterii à se commissi, factam in judicio, censeri adulterium probatum contra contententem, ut colligitur ex cit. c. 6. ibi: *vel per propriam confessionem mulieris*; ita Sanch. cit. l. 10. d. 12. n. 49.

Not. 7. separatione matrimonii factâ propter adulterium, reintegrari matrimonium, & locum fieri compensationi officio Judicis, si etiam innocens in fornicationem lapsus sit; hæc autem compensatio admittitur quocunque tempore, ut colligitur ex c. *Tua Fratritatis* 7. h. t. ibi: *si postmodum ipse* &c. plura de his V. l. 4. tit. 18. qui matrimonium accus. poss.

§. 2.

De penis adulterii.

947 Inter penas adulterii aliæ sunt criminales, aliæ civiles. In lege Mosâica poena adulteri, vel adulteræ erat lapidatio. Levitici 20. & Deuteronomii 22. Jure civili Cælareo, decapitatio, L. *quamvis*, C. ad Leg. Jul. de adulteriis; postea verò statuta fuit detrusio in monasterium. Authent. *sed hodie*, eod. In plerisque autem provinciis esse relegationem ait Harprecht. in §. *Item lex Julia*, Instit. de publ. Judic. vel aliam poenam arbitrariam, etiam pecuniariam, teste Claro, §. *adulterium*, n. 7.

948 De jure autem Canonico perseverantes in adulterio excommunicantur, c. *Intelleximus* 6. h. t. & Clericus in tali crimine confessus, vel convictus in judicio, ab officio deponi, & toto vitæ tempore in monasterio poenitentiam agere debet, c. *si quis*, & seq. dist. 81. & c. *cum non ab homine*, de Judiciis. Si Pater adulterum deprehendat in scelere cum filia, quam Pater habet in sua potestate, licitè (seu potius permissivè quoad poenam tantum) eos occidit *spectato jure civili*. L. 20. & 23. ff. ad Leg. Jul. de adulter. quod tamen marito respectu uxoris non conceditur l. 22. §. *fin*. ff. eod. quia Patrem communiter cohibet paterna pietas à cæde; mariti autem furor refrœnandus fuit. De

Tom. V.

jure autem Canonico neutrum licet, c. *Inter hæc* 33. q. 2. & sine dubio peccatum est.

Ex pœnis autem civilibus prima est, 949 quòd conjunx innocens possit instituire divortium, c. *Ex literis* 5. de divort. & c. *Tua* de procurat. Et de hoc egimus l. 4. decret. tit. 19. Secunda est amissio dotis quam lucratur innocens, de qua ibid. Inter causas excusantes à pœnis adulterii est mutua compensatio delictorum; Secundo, si uxor sit violenter oppressa; tertio probabiliter, si sit commissum metu cadente in constantem Virum; quarto, si vir, seu maritus, nullâ ratione legitimâ intercedente, dedit causam adulterio uxoris, de quibus jam egimus l. 4. tit. 19.

Præter hæc not. 1. pendente lite qua 950 stionis coram Judice seculari, motâ de alimentis præstandis uxori adulteræ; à viro separate, si pars rea excipiat de sufficienti causa divortii, nempe de adulterio, debere secularem Judicem lite supersedere, donec Ecclesiasticus divortii quaestionem dirimat; & hunc posse interim secularem inhibere, juxta c. *Tuam*, de ord. Cognit. & c. *si Judex*, de sent. excom. in 6. Sanchez l. 10. matr. d. 8. n. 17.

Not. 2. ut fiat divortium propter adulterium, necessariam esse *certitudinem moralem* de illo commissio; sufficere autem eam, qua in foro externo sufficit, ut Judex sententiam divortii proferat. Castropal. de sponsal. d. 3. p. 6. §. 4. num. 8. Sanchez l. 10. matr. d. 12. n. 40. Hanc autem certitudinem moralem, juxta Castropalaum cit. faciunt, oscula, & amplexus in loco abdito, & secreto, ubi facilè copula haberi possit, saltem ad sententiam divortii, præsertim, si alia adminicula jungantur, ubi plures pro hac sententia refert etiam Sanch. cit. d. 12. n. 45. Grassi p. 1. decis. l. 2. c. 84. num. 5. Navar. in Rubric. de Judic. n. 10. Mascard. de probat. Conclus. 57. n. 5. & conclus. 64. n. 1. Covarruv. 4. decret. p. 2. c. 7. §. 6. n. 3. &c.

Not. 3. cum dicitur, carnalem copu- 951 lam per violentam præsumptionem probari. c. *literis* 12. & c. *Tertio loco* 13. de præsumptione, debere intelligi, *in ordine ad divortium*; non autem, ad vindictam publicam, & ad sufficienter probandum adulterium criminaliter intentatum; aut, ut quis de gravi crimine condepnaretur, cujus ratio est ex dict. & habetur c. *litera* 14. de præsumptione.

Cc 2

sumptioni sic Barbos ibid. n. 1. & alii. Illam porro *violentam præsumptionem* fundant sequentes circumstantiæ 1. quando vir, & mulier, solus cum sola, nudus cum nuda in eodem lecto simul jacuisse per testes probantur cit. c. 12. Secundò quando vir, & mulier, nisi sunt simul in secretis locis; Menoch. l. 5. de præsumption: præsumpt. 41. n. 5. Barbos in c. 12. de præsumpt. n. 5. vel in latebris, & locis obscuris; Farinac. in praxi Criminal. p. 5. q. 136. n. 156. præsertim horis electis, & tam loco, quàm tempore illi malo fini opportunis. Quamvis autem hæ circumstantiæ (præsertim ea, si quis nudus cum nuda, solus cum sola in eodem lecto reperitur) dicantur *plene probare* carnalem copulam; ut tenent complures, inter quos Mascardus, Menoch. Perez, & alii apud Barbos in c. *litteris* 12. de præsumpt. non concludunt tamen per *necessè*; sed tantum *præsumtivè*; cum in re fallibiles sint.

ARTICULUS II.

De Stupro, & cæteris vitiis carnis.

952 **S**uprum apud Legistas latè accipitur, & comprehendit omnem coitum vetitum, sive cum virgine, quòd *Stuprum* propriè dicitur; sive cum vidua, & quavis corrupta, quæ est *fornicatio*; sive cum nupta, quòd est *adulterium*, sive cum consanguinea, qui est *incestus*: apud Theologos, Duce S. Thomâ 2. 2. q. 154. a. 6. Stuprum sumitur præse, ac propriè, definitur in hunc modum: est *concubitus viri cum femina virgine, quo virginalis carnis integritas corrumpitur*: hoc est, quod virginis fœminæ signaculum violatur. Apud Canonistas sumitur pari modo pro illicita defloratione Virginis non præcedente matrimonio, sive ipsa consentiat in tali defloratione, sive non. Hinc illud definit Gratian. 36. q. 1. c. *lex*. 2. ibi: Stuprum autem propriè, Virginum est illicita defloratio, &c. Cæterùm esto stuprum propriè sit illicita Virginum defloratio non præcedente conjugali pactione, si tamen committatur *per vim illatam fœminæ*, addit malitiam mortiferam, proindeque in confessione necessariò aperiendam: secus, si in defloratione nulla vis fœminæ inferatur. V. Molin. to. 4. tract. 3. d. 104. n. 1. Sanchez de matr. lib. 7. d. 14. n. 5. Azorium to. 3. lib. 3. c. 11. & Lessium lib. 4. c. 3. dub. 9. his præmissis, exponemus bre-

viter reliquas stupri species, in fine acturi de pœna Stupri.

Incestus est concubitus cum persona consanguinea, vel affine in gradu, jure divino, vel humano prohibito. c. *lex illa* §. *cum ergo* 36. q. 1. Committi potest multis modis 1. contractis incestis nuptiis; Secundò, si simul cum conjugato vel conjugata. 3. Si simpliciter, nimirum sine adulterio, aut prætextu nuptiarum & dicitur incestus simplex. De pœnis contrahentibus, & consummantibus incestas nuptias decretis, diximus l. 4. de incestu adulterino; & ratione adulterii, articulo præcedenti. Hodierno jure incestus simplex, in gradu jure humano duntaxat prohibito, habet pœnam de jure civili arbitrariam pro varietate circumstantiarum, ut testatur Zoëstus apud Pirhing. de adulter. n. 65. olim Clericus, qui carnaliter cognovit filiam suam spiritualem ex sacramento poenitentiae, deponendus erat ab ordine, officio, & beneficio, per c. *non debet* 30. q. 1. quod etiam dicitur, propter carnalem copulam cum cognatis spiritualiter per c. *omnes* 8. cum sequenti 30. q. 1. Ex hoc colliges ad incestum etiam revocari peccatum carnis inter conjunctos cognatione legati, vel spirituali; licet tale peccatum propriè incestus non sit, de quo V. reliqua lib. 4. tit. cir.

Sacrilegium, prout hîc accipitur, est concubitus cum persona Deo dicata per votum Religionis, vel Ordinis, qualis est persona Religiosa, vel in sacris constituta, ratione voti castitatis annexi ordinibus sacris. Sic Theologi communiter. Cæterùm in foro externo, seu contentioso, prout gravius à jure civili, & canonico punitur, est solus concubitus Clerici, vel Laici cum Moniali, Pirhing. h. t. n. 68. Et sacrilegium hoc modo sumptum, in Viro jure civili punitur pœnâ mortis. Authent. de SS. Episcopis §. *penult.* Collat. 9. quæ authentica etiam per Sacros Canones recepta est in c. *si quis* 27. q. 1. de jure autem Canonico, Laicus excommunicatur; Clericus autem privatur beneficiis, deponitur ab ordine, & ad perpetuam poenitentiam in Monasterium detruditur c. *si quis Episcopus* c. *si qua Monachorum* 27. q. 1. Monialis verò in strictius Monasterium Virginum detruditur, ut illic poenitentis, orationibus, & jejuniis vacet. cit. c. *si qua Monachorum*.

Sodomia propriè dicta, est coitus maris cum mare, vel fœminæ cum fœmina in vase

vase prapostero, ut colligitur ex c. *Ufus* 32. q. 7. huc reducunt aliqui etiam coitum viri cum femina in vase prapostero; sed licet hoc crimen sit vitium contra naturam, non est tamen sodomia strictè sumpta, cum hæc requirat *identitatem sexus*. S. Thomas 2. 2. q. 154. a. 2. Sodomitæ propriè dicti puniuntur, jure civili poenâ gladii §. *item lex Julia*. Instit. de public. Judic. quæ poena approbatur c. *Solicitatores* dist. 1. de poenitent. In quibusdam autem locis combuntur. Azor. p. 3. l. 3. c. 19. saltem post mortem. Hæc poena mortis locum habet tam in agente, quam in patiente. Julius Clarus. §. *Sodomian*. 2. & ambo sunt ipso jure infames: jure autem Canonico, Sodomitæ, si sint *laici* excommunicantur: *Clerici* beneficiis privantur, omnino deiciuntur ab ordine, & statu Clericali, &c. de quibus vide Pirhing à num. 71. qui num. seq. addit constitutionem Pii V. jubentis, Clericos sodomiam *exercentes*, degradandos, & brachio seculari tradendos. Prædictas autem poenas intellige, de sodomia *strictè* sumpta, eaque *consummata*. Sic Azor cit. c. 20. q. 4. Crimen autem illud est fori mixti coll. ex c. *Clerici*, de Excessibus Prælat. & docet Clarus. §. *Sodomia*. n. 3.

956 *Besialitas* contingit, quando quis cum bruto animali commiscetur. Hoc crimen si opere consummatum sit morte punitur, c. *Mulier* 15. q. 1. de quo videri potest Azor c. 22. q. 1. Sed hoc intellige, ut dictum est, si crimen hoc sit opere completum, *consummata* nimirum copulâ; secus enim poenæ mortis locus non est; & ideo crimen solum attentatum, aut inchoatum, sed imperfectum sub poenam legalem non cadit, nisi hoc ipsum exprimat.

957 *Fornicatio* latè sumpta supponit pro quolibet illicito concubitu extra matrimonium; strictè autem pro concubitu soluti cum soluta, & sic dicitur fornicatio simplex. Hujus poena jure canonico est arbitraria; quamvis Clericus in sacris puniendus sit suspensione ab officio, sic Jul. Clarus cit. *Concubinatus* autem est crimen, quod committitur, domi suæ, vel alienæ servando mulierem solutam ad usum carnalem, pro quo quis eâ uti consuevit. Quæ poenæ jure novo Tridentini statuta sunt in Laicos, vel Clericos concubinarios, constat ex sess. 25. de reform. c. 14. Videri etiam possunt à nobis dicta l. 4. decret. ubi pluribus exposuimus, quo sensu nomen *concupina* accipia-

tur in sacris literis, & canonibus, quando *Concupina* de jure permixta dicuntur. *Concupina* enim illæ erant illis temporibus *Uxores*, sine instrumentis dotalibus, vel aliis solemnitatibus olim ad honestatem desponsatæ requisitis, de quibus agitur c. *aliter* 30. q. 5. Hic autem concubinatus sumitur pro concubitu illicito, qualis est inter virum, & mulierem domi libidinis causâ retentam, nullo inter eos conjugali vinculo constante.

Lenocinium exercetur aliis dando, vel 958 procurando concubitûs illicitos, quæstus causâ; & qui hoc faciunt, *lenones* appellantur. Molina tom. 4. de just. tr. 3. d. 97. n. 1. quinque *lenonum* genera distinguit. In primo (inquit) sunt, qui circa suas proprias uxores lenocinium exercent. In secundo, qui lenocinium exercent circa feminas, quæ in loco publico degunt, participando de illarum lucro. In tertio, qui lenocinium exercent circa eas, quæ in domibus privatis sunt. In 4. qui lenocinium exercent circa eas, quas ipsi in ipsorum domibus habent, sive eorum ancillas, sive liberas. In 5. qui domum ipsi exhibent, fornicari ibi volentibus. Ratione circumstantiarum diversimodè puniuntur *lenones*, ex Ordin. Crimin. ab artic. 122, his præmissis:

Quæres 1. quæ sint Stupratorum poenæ? 959
R. eum, qui cum Virgine, vel vidua, *honestè vivente* commisit stuprum *non violentum*, de jure civili puniri confiscatione bonorum, si sit honestus; si vilis verberatione, & relegatione. §. *Item lex Julia*. Instit. de public. Judic. Si autem *violentum*, poenâ legis Julix, de vi publica; vel etiam poenâ capitis. Hodie tamen poenæ juris civilis, etiam in terris Imperii, locum non habent, sed solum poenæ juris Canonici, ut docet Julius Clarus §. *Stuprum* n. 3. nisi parentes puellam violatam illi dare nolint, sed contra illum agant criminaliter. De jure autem Canonico Stuprator, puellam violatam, tenetur, vel ducere, vel dotare c. 1. h. t. & c. *pervenit* 2. eod. pro quo not. 1. per hoc capitulum, secundum, non limitari primum; cum hoc sit ab Innocent. III. illud à Gregorio I. qui longè præcessit illum. Not. 2. si vel parentes puellam illi in uxorem dare nolint, vel ipsa illi nubere non velit, aut vir eam ducere non possit (aut quia est disparitas, aut alia gravis causa) Stupratorem non liberari ab illa dotanda eâ dote, vi cujus

acquirere possit matrimonium æquè bonum, ac habuisset vi status sui, si non esset violata. Si autem stuprator Virginis sit Clericus, punitur pœnâ arbitrariâ, vel depositionis, vel suspensionis, vel pecuniariâ; nec per hoc liberatur ab ea dotanda.

960 Not. 3. mulierem stupratam, præsumi fuisse Virginem, & invitam, nisi stuprator contrarium probet; quia vitium, & consensus in illud, cum sit quid facti, non præsumitur. Censetur tamen spontè consensisse, si aberat metus injustus, dolus, & fraus, vel magna verecundiæ vis ob reverentiam stupratori sollicitanti debitam, aut ob ejusdem potentiam.

Not. 4. si stupratori *consentienti* violata velit nubere; illum non teneri ad aliquod amplius ante Judicis sententiam; & parentem teneri illi dotem constituere perinde, ac si violata non fuisset; quia matrimonio secuto purgatur præcedens macula.

Not. 5. stupratorem liberari ab omni debito parentibus violatæ in conscientia præstando, quousque non accedit sententia Judicis, si violata spontè obligationem remisit. Nam debitum parentibus præstandum, ante sententiam Judicis fundatur in obligatione, quâ tenetur puellam servare indemnem; ergo hoc remittente, cadit illud.

961 Not. 6. Si puella, antequam cum stupratore transigatur, æquè bene nubat, ac si violata non fuisset, stupratorem in conscientia ad nihil amplius teneri; quia sic non amplius extat cum effectu damnum puellæ illatum. Sic Haunoldus tom. 1. de jure, & Just. tr. 2. à n. 687. Si autem quæras, quæ actio competat parenti puellæ stupratæ? & quod actio injuriarum ex l. 1. §. usque adeo ff. de injuriis ibi: *usque adeo autem injuria, quæ sit liberis nostris, nostrum pudorem pertingit, ut etiamsi violentem filium quis venderit, Patri, suo quidem nomine competit injuriarum actio.*

962 Not. 7. licet ei, qui commisit stuprum, voluntarium stupratæ, statuatur, ut eam, vel ducat, vel dotet; hoc tamen intelligi, si ipse eam seduxit, juxta c. 1. de adulteriis, ibi: *si seduxerit quis Virginem nondum desponsatam, dormieritque cum ea, dotabit, eam, & habebit uxorem;* ubi tamen particula *&* ex usu jam recepto resolvitur in disjunctivam, vel; id quod etiam colligitur ex c. 2. eod.

Not. 8. cum pœna, stupratam dotan-

di, vel ducendi, sit in compensationem injuriæ per stuprum illatæ mulieri corruptæ, probabilius ei non esse locum, ubi stuprum est *voluntarium stupratæ*; quia sic nullam injuriam passa est.

Not. 9. si stuprator asserat, puellam ultro absque dolosa seductione consensisse, puella verò dicat, se fuisse dolosè seductam, præsumendum esse pro puella, eò, quod plerumque contingat mulieres dolo seduci, sic Haunold. cit. tom. 6. tr. 2. n. 585.

Not. 10. stupratorem condemnatum, ut stupratæ solvat dotem, teneri statim, non quidem post illatum stuprum, sed post condemnationem, arg. L. unie. C. de Raptu Virg. §. 1. ibi: *sive maritum volentes accipere, in sua pudicitia manere noluerit, pleno dominio sancimus applicari;* cum sit pœna absolute imposita.

Not. 11. si conjugatus puellæ intulit stuprum voluntarium, interveniente deceptione, & seductione per blanditias, promissâ, & similia, seductam, scientem ejus conjugium, non posse exigere dotem, sed tantum agere actione injuriarum. Quia debitum dotis substituitur solum in casum, quo mulierem non stupratam ducere recusat stuprator, cum possit, & illa non posse ignoravit, si enim scivit, suâ culpâ damnum patitur. Nam; *quod quis ex culpa sua damnum sentit, non intelligitur damnum sentire* l. 203. ff. de Regul. jur.

Not. 12. quando puella pro usu sui corporis in certo pretio cum stupratore convenit, eo persoluto stupratorem ad nihil amplius teneri, tum quia sic damnum passa est *volens*, faciendo venalem usum sui corporis; tum quia sic eligendo vitam meretriciam renuntiavit juri alioquin à lege inducto in favorem honestarum mulierum.

Not. 13. probabilius esse, concubitum cum puella non invita, non esse stuprum *violentum*, licet quis vim intulerit, non ipsi personæ, sed ædibus, perfringendo portas, per fenestras ope scalarum penetrando ad eam; nam jura, quæ loquuntur de stupro *violento*, requirunt vim *in personam invitam*, & reluctantem. Ex hoc colliges stuprum censerî *violentum*, si puella poculo amatorio, vel ebrietate eo sine inducâ (ut omnino incompos sui, & altissimum dormiens, facilius corrumpatur) à stupratore cognosceretur, cæteròquin, non extinctâ omnino naturali apprehensione honestatis, non facile consensura.

Not.

965 Not. 14. non esse indubitatum signum, puellam non fuisse invitam, si ex concubitu stupratoris concepit. Nam etiam reluctante, quantum potest, appetitu rationali, excitari potest appetitus sensitivus ad causandam etiam invitam seminationem, generationi prolis probabiliter necessariam.

Not. 15. committentem stuprum violentum cum puella nondum viripotente, seu pubere, rupto tamen virginali claustro, per l. 38. §. 2. ff. de poenis, damnari ad metallum; si vilis sit; si honestus, mitti in insulam; hodie verò, loco damnationis ad metallum (cum amplius in usu non sit) esse fustigationem, & relegationem; si autem cum impubere committat stuprum violentum à fortiori est poena capitis.

966 Si quæras 1. qualem alimentationem proli ex stupro natæ, subministrare teneatur stuprator? R. Multos opinari, quod nullam, nisi post triennium, fundamentum desumentes ex l. 9. C. de patria potestate, ubi dicitur: jure manifesto monstratum declarari remedium alimentorum majori trimo petenti ejus nomine apud Præsidem: Sed Carpzovius apud Haunold. cit. n. 593. negat ex hac lege intentum probati, eo quòd lex solum loquatur de alimento lactis, quod tunc ante triennium non solent infantes ab lactari. Et ideo probabilius est, expensas in alimenta dietæ prolis esse faciendas à

stupratore, non tantum post triennium; sed etiam, si quæ fieri deberent ab lactato infante ante triennium; aut si matre non valente præbere lac, conducenda foret alia nutrix; nec istam obligationem finiri, donec judicis arbitrio videatur proles ipsa sibi alimenta procurare posse. Sic Haunold. cit. n. 593. Hoc enim debitum est de naturali parentum obligatione; si autem contingeret matrem, propter suam inopiam, destitui alimentis necessariis ad præbendum lac infanti, stuprator teneretur etiam expensas dare in alimenta Matris; cum id ponatur necessarium, ut lacte matris alatur infans, ceteroquin non valituræ maternum lac & officium præstare infanti.

Si quæras 2. quis lite pendente debeat prolem alere, si stuprator, non negans copulam, neget prolem esse suam, allegans, se reperisse mulierem prius corruptam ab alio, & ex hoc prolem susceptam probare contendens? R. cum præsumptio stet contra stupratorem, quam diu non probat contrarium, ipsum teneri: in casu demum, quo mulieri dedisset jam pecuniam vel transactione conventam, vel à Judice impositam, & solutam, hanc probabilius repetere non posset etiam prole mortuâ, cum certum pro incerto ex transactione datum sit, justo Matris solatio.

QVÆSTIO XVII.

IN TITULUM XVII. DE RAPTORIBUS, INCENDIARIIS, ET VIOLATORIBUS ECCLESJARUM.

Actenus egimus de criminibus contra Deum, eorumque poenis, præsertim Ecclesiasticis; exposuimus etiam quædam, quæ sunt contra proximum, & prohibentur 4. 5. & 6. præcepto decalogi. Sequuntur ea, quæ sunt contra præceptum 7. qualia sunt, quæ committuntur à Raptoribus, incendiariis, & Ecclesiarum violatoribus.

ARTICULUS I.

De Raptoribus.

Raptor est, qui committit raptum, vel 968 rapinam; hæc enim duo distinguenda sunt juxta præsentem tractationem. Nam raptus est circa mulieres, rapina est circa res. Raptus mulierum fieri potest vel causâ in eundi matrimonium cum rapta; vel solum causa libidinis exercendæ cum illa. Raptus prout subjicitur poenis, requirit abductionem de uno in alium locum moraliter diversum, & includit vim factum vel raptæ, vel iis,